

Внутрішньополітичне життя в Україні в період перебудови

Керівництво УРСР: перші секретарі ЦК КПУ

**Щербицький Володимир
Васильович**
(травень 1972 — вересень 1989 рр.)

**Івашко Володимир
Антонович**
(вересень 1989 — 22 червень 1990 рр.)

Голови Ради Міністрів УРСР:

**Ляшко Олександр
Павлович (1972 - 1987)**

**Масол Віталій
Андрійович (1987 -1990)**

Розпочинаючи реформи, керівники КПРС вважали, що достатньо лише виправити окремі негативні моменти радянської системи. Офіційна концепція перебудови у загальному вигляді сформувалася до 1988 р.

**Було проголошено курс на здійснення
двох взаємопов'язаних завдань:**

**1) радикальної
економічної
реформи**

**2) демократизацію
суспільного
життя,
розширення
гласності**

Значну роль у демократизації суспільно-політичного життя країни відіграла гласність. На січневому (1987 р.) Пленумі ЦК КПРС, який поклав початок новому етапові перебудови, постало питання про консерватизм, гальмування реформ, на перший план було висунуто завдання демократизації суспільного життя.

Суть перебудови Горбачов тлумачив як поєднання радикальної економічної реформи і демократизації суспільно-політичного життя з метою побудови в СРСР гуманного демократичного соціалізму.

СМЕЛЕЕ, ТОВАРИЩ! ГЛАСНОСТЬ - НАША СИЛА!

Гласність відкрила можливість сказати через пресу, радіо, телебачення, літературу, кіно правду про існуючу у країні тоталітарну систему, про її численні злочини. Гласність почала поступово переростати у свободу слова.

Численні публікації з історичних, політичних, культурних та економічних проблем заповнили безліч «білих плям» в історії країни. 1988 р. знову було порушено мовчання щодо штучного голоду 1933 р.

Почалася руйнація теоретичних догм та ідеологічних стереотипів, повною мірою виявилась нежиттєздатність комуністичної ідеї, ленінського вчення, злочинність більшовицького режиму.

Початок політичній реформі в СРСР було покладено в червні 1988 р. на XIX Всесоюзній партконференції, рішення якої

спрямовували на реорганізацію вищих органів влади, забезпечення повновладдя рад, демократизацію КПРС. Передбачалося, що політична реформа відкриє простір для самоврядування, створить умови для розвитку ініціативи громадян, представницьких органів влади, партійних і громадських організацій і трудових колективів

Наприкінці 1988 р. сесія Верховної Ради СРСР прийняла відповідні закони, що змінювали структуру, порядок виборів і зміст роботи вищих органів влади. Вищим законодавчим органом влади в СРСР було оголошено з'їзд народних депутатів.

Але водночас третина місць народних депутатів була зарезервована для КПРС та підконтрольних їй громадських організацій.

1988 р. у республіці почали стихійно виникати перші масові мітинги. Особливо бурхливо розвивалися події у Львові.

У червні–липні 1988 р. тут відбулися перші несанкціоновані мітинги, у яких взяло участь десятки тисяч людей. Перед учасниками мітингів активно виступали колишні дисиденти — В'ячеслав Чорновіл, Михайло і Богдан Горині, Ігор та Ірина Калинці, окремо обговорювалися гострі національні проблеми

Із початку 1989 р. до лютого 1990 р. опозиція підготувала 1 565 масових заходів, у яких взяли участь понад 2 млн осіб. Із кінця лютого 1990 р.

в Україні спалахнула «мітингова війна». 25 лютого відбулося близько 100 мітингів, у яких взяло участь до 230 тис. осіб. Під тиском демократичних сил правляча партія постійно відступала.

Громадські об'єднання

```
graph TD; A[Громадські об'єднання] --> B[Суспільно-політичні]; A --> C[Культурно-історичні]; A --> D[Екологічні];
```

Суспільно-політичні

Культурно-історичні

Екологічні

Восени у Львові було створене «Товариство Лева». Воно почало видавати газету «Поступ», яка одразу посіла чітку демократичну позицію, стала популяризатором ідей національного відродження, відновлення української державності і трибуною для діячів опозиції.

Значною подією стало утворення Українського добровільного історико-просвітницького товариства «Меморіал», установча конференція якого відбулася в Києві 4 березня 1989 р. Уже в червні 1989 р. в Україні діяло більш ніж 47 тис. неформальних об'єднань.

У листопаді 1989 р.
у Києві відбулося
перепоховання
праху відомих
«шістдесятників»

— жертв тоталітарної
системи — В. Стуса, Ю.
Литвина, О. Тихого

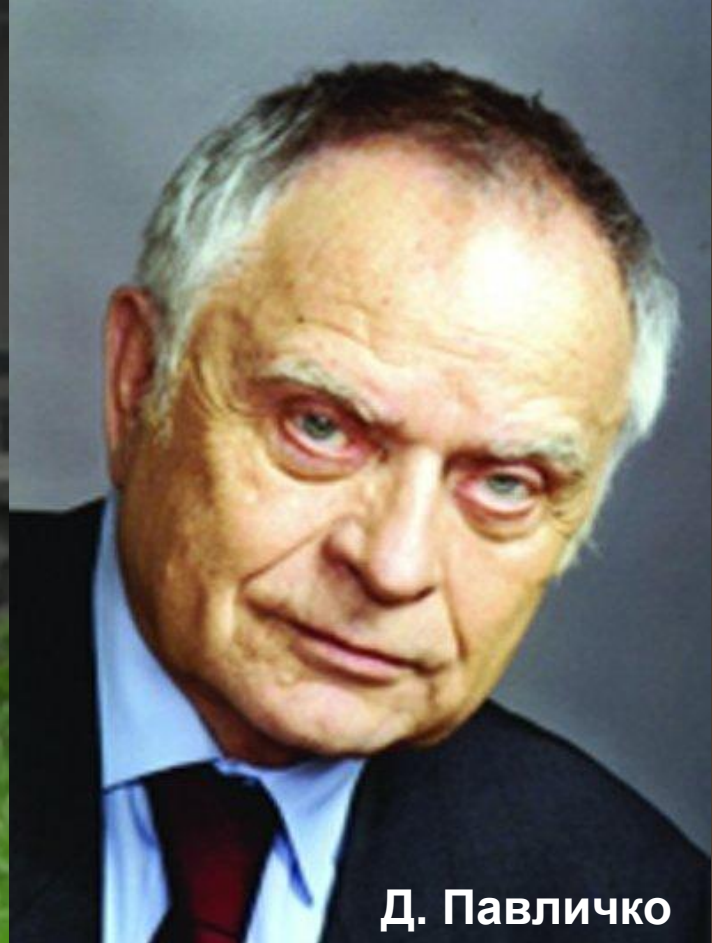

У квітні 1990 р. на базі Української І ельсінської спілки виникла Українська республіканська партія (УРП). На час свого виникнення УРП налічувала 2,3 тис. членів, а через рік — 8,9 тис. Лідером партії було обрано Л. Лук'яненка — відомого політв'язня і дисидента. Головною метою своєї діяльності республіканці проголосили утворення Української самостійної соборної держави.

І. Драч

Д. Павличко

У березні 1990 р. на засіданні Великої ради Руху кілька його керівників — І. Драч, Д. Павличко та ін. — заявили про свій вихід з КПРС і про створення Демократичної партії України (ДемПУ). ДемПУ виступала за націоналізацію загальносоюзної власності, створення ринкової економіки, соціальну захищеність людини.

В УРСР упродовж 1986–1989 рр. було замінено 16 із 25 перших секретарів обкомів, 4 із 6 секретарів ЦК Компартії України, Голову Ради Міністрів О. Ляшка, кожного другого міністра, 147 перших секретарів міськкомів та райкомів партії, кожного третього голову облвиконкому. У вересні 1989 р. свою посаду був змушений залишити і Щербицький.

Підготувала Анна Єлісеєва 11-а